

Kronik: Frivillige er den lim, som holder velfærdssamfundet sammen

Den 24. september 2019 Jyllands-Posten. Kronik af Jon Kiellberg Direktør og Ledelsesrådgiver, Frederiksberg.

Civilsamfundet og tusindvis af frivillige har gennem de seneste 150 år skabt nogle af de mest afgørende velfærdsindsatser herhjemme. Det til trods, så er civilsamfundet konstant udsat for utallige benspænd fra staten og har aldrig fået anerkendelse for dets betydelige bidrag til velfærden.

Nogle af de mest betydelige velfærdsinitiativer, vi i dag tager for givet i vores velfærdssamfund, er ikke skabt af hverken konger, andels-og arbejderbevægelsen eller skiftende regeringer. De er derimod skabt, bygget op og drevet af civilsamfundet, frivillige i tusindvis af ildsjæle eller mennesker, som bare ikke kunne lade være med at hjælpe udsatte. Vores folkeskoler, børnehaver, syge-og sundhedspleje, hjemløseindsatser og herbergerne. De blev alle skabt nedefra af civilsamfundet. Men ikke alene har civilsamfundet aldrig fået æren eller anerkendelsen for, at frivillige ildsjæle har haft og til stadighed udgør de mest afgørende drivkræfter og velfærdsmotorer i vores samfundshistorie.

Nej, så er frivillighedsdanmark også konstant udsat for bureaukratiske benspænd og offentlige styringstyrannier og logikker, som sætter en alvorlig kæp i hjulet. Nogle, som ellers udgør en markant forskel for udsatte mennesker hver eneste dag. Og lad os lige understrege civilsamfundets betydning for velfærden: Nye tal fra Danmarks Statistik viser nemlig, at hver tredje voksen er frivillig - med alt fra at hjælpe unge med misbrugsproblemer, mentorordninger, i den lokale idrætsforening eller med at skabe kulturmøder mellem forskellige etniske grupper. Faktisk så udgør frivillighed i Danmark, ifølge Center for Frivilligt Socialt Arbejde, 10 pct. af vores årlige bnp. Det er ikke så lidt.

Men på trods af civilsamfundets værdi og altafgørende betydning for vores sociale indsatser herhjemme, så har frivillige aldrig fået æren for vores velfærdsudvikling.

Det til trods for, at man med rette kan betragte de frivillige ildsjæle som den lim, der holder vores velfærdssamfund sammen. De er som et uægte barn i en dysfunktionel familie, hvor den uønskede lillebror muligvis kommer med alle de livsvigtige tiltag for at skabe sammenhængskraft i familien, aldrig får anerkendelse for det, og patriarken (læs staten) tager æren for den idérigdom, som "det uægte barn" skaber og dog mest af alt bliver betragtet som en gøgeunge i velfærdsfamilien og ender som en politisk prygelknabe, der mest af alt er til besvær.

[...]

For mens staten og kommunerne langsomt har overtaget mere og mere magt, så er det efterhånden svært at se, at de er til for borgerne og ikke omvendt. Problemet er umiddelbart, at mange velfærdsteknokrater (læs: embedsmænd, systembevarende partier og fagbevægelsen) stædigt holder fast i en gammel velfærdsforståelse, som opstod mellem 1930'erne og til 1970'erne. At det offentlige ene og alene er leverandør for

velfærdsindsatser her i landet. Den velfærdsforståelse, som bygger på, at får man udfordringer som borger, så leverer staten ydelser og et socialt sikkerhedsnet til borgeren. Det var og er afgørende for borgerens retskrav og stilling i samfundet. Det kan vi være stolte af. Vi skal ikke tilbage til en tid, hvor mennesket stod med hatten i hånden og var afhængig af almisser.

Udfordringen er i dag, at vi holder fast i denne forældede velfærdsforståelse, at det offentlige partout har patent på velfærden.